

Informatīvs seminārs „Dabas tūrisma produktu veidošana”

15.12.2010

Plkst. 10:00-17:00

Valguma pasaule, Engures novads

Protokols

Seminārā piedalījās 75 dalībnieki. Dalībnieku saraksts pielikumā.

Semināra mērķis: iepazīstināt semināra dalībniekus ar ilgtspējīgu dabas tūrisma produktu veidošanas pamatprincipiem, izmantojot dabas un kultūras mantojumu.

Darba kārtība:

10:00 Zvēri un putni – ko varam redzēt, dzirdēt, saost, saprast. Kā pareizi organizēt dzīvnieku un putnu vērošanu. Kas jāzina par to dzīvesveidu un paradumiem. Tūrista biežāk uzdotie jautājumi. Vilnis Skuja, *SNP Administrācija*

12:20 Sikspārņi – kā organizē to vērošanu, kas notiek sikspārņu dzīvē - kad tos var redzēt un dzirdēt, un kad labāk netraucēt. Sikspārņu nakts piedzīvojums.

Viesturs Vintulis, sikspārņu pētnieks, LU Bioloģijas fakultāte Zooloģijas muzejs

13:20 Pusdienas

14:15 Putnu vērošana. Ķemeru NP prakse.

Jānis Ķuze, Ķemeru NP

15:20 ES atbalsta pasākums lauku tūrisma uzņēmējiem un kredītfonda piedāvājums

Iveta Oša, Lauku atbalsta dienests

15:50 Dabas izglītības aktivitātes Ķemeru nacionālajā parkā

Vita Caune, Ķemeru NP

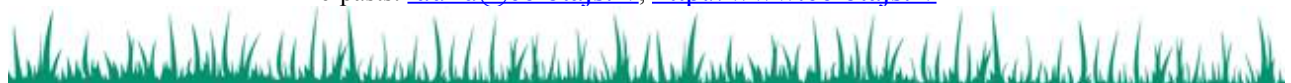
16:00 Dabas tūrisma produkts – kā to veidot, kā sakārtot maršrutu/pārgājieni, ko teikt par dabu apkārtnē, kā iepīt stāstus un kur tos „ņemt”, no kā sastāv tūre, ko ieplānot apmeklējumos: sēņu, augu, ķērpju vērošanas tūres, ainava, dabas skati, vietējie cilvēki. Botānikas ceļveža tapšana un koncepts.

Juris Smaļinskis, LLTA Lauku ceļotājs

V.Skuja iepazīstina ar dzīvniekiem mums apkārt. Lektors uzsver, ka īpaši svarīgi ir izvērtēt – kam un ko var rādīt. Mūsu vērtības citu valstu pārstāvjiem var būt citādākas, piemēram, ērgļa ola melnajā tirgū. V.Skuja vairākkārt uzsver, ka būtiska dzīvnieku vērošanas produkta sastāvdaļa ir STĀSTS. Ne vienmēr dzīvnieku var redzēt, un tas pat nav obligāti, ir jāmeklē saskatīt, saklausīt un izstāstīt pa daļām – pēdas, dzīvesvietas, izmantošana, paradumi u.tml. Tāpat klātesošajiem tiek ieteikts sākt pašiem ar savu pagalmu un piemājas dīķi – skudras, ezis, čūskas, vārdes utt. Jāmācās sakarības – piemēram, laikā kad jaunajām skudrām izlidojums, cilvēka acs saskata putnus gaisā, ne pašas skudras. Tiek ieteikts ierīkot putnu barotavas pie viesu logiem, lai vērošanu var sākt vēl pat pirms izešanas no mājas. Arī vārdes, kas Latvijā ir bieži sastopamas, daudzās rietumvalstīs ir jau liels retums.

Interesanti fakti no V.Skujas prezentācijas, ko izmantot stastos:

- kara laikā no kazragiem gatavota gan zivju eļļa, gan kotletes;
- ezi var piesaistīt barojot ar svaigu gaļu;
- ķirzakām viss metiens turas kopā vietā kur dzimuši līdz pat rudenim;

- purva varde skan kā vārošs, burbuļojošs katliņš, parastā brūnā varde – kā kaķa murrāšana;
- kad zalktis medī krupi, krupis piepūšas, lai izliktos lielāks un zalktis tam neuzbruktu;
- rāpuļiem raksturīga viena teritorija, kuru tie ļoti labi pārzina un tur arī pavada visu mūžu;
- ķirzakas var pieradināt pie cilvēka balss, tad tās nebaidās un nāk pat uz rokas;
- daudzas dzīvnieku īpašības un spējas pārņemtas militārajās tehnoloģijās un citās jomās, piemēram, odzes termo sensori/siltuma receptori;
- dabīgi briežu un aļņu ragi ir balti kauli, kas klāti ar ādu, krāsu tie iegūst berzējot ragus pret kokiem – asinis + sveķi.

V.Vintulim ir 20 gadu pieredze sikspārņu pētīšanā. Sikspārņi ir vienīgie lidojošie zīdītāji un Latvijā ir sastopamas ~ 16 sikspārņu sugas. Visi sikspārņi Latvijā ir aizsargājami un to regulē MK noteikumi. Sikspārņu speciālists semināra dalībniekiem skaidro nepatīamos mītus par sikspārņiem un to dzīvesveidu:

- tikai 3 sugas pasaulē ir asinssūcēji (Latvijā tādu nav)
- sikspārņi neko negrauz un migas netaisa;
- Eiropā sikspārņi nepārnēsā cilvēkiem bīstamus parazītus.

Sikspārņu vērošanai nav nepieciešami lieli ieguldījumi – galvenais ir zināt, kur sikspārņu koloniju meklēt. Vērošanu iesaka sākt vakaros pie sikspārņu izlidošanas – atkarībā no sikspārņu kolonijas lieluma izlidošana ilgst ~30-60 min. Vērošanai ieteicams iegādāties ultraskaņas noteicēju. Cilvēka klātesamība sikspārņus netraucē, galvenais – nedrīkst spīdzināt spožu gaismu uz skreju, kur sikspārņi izlido no savas mītnes vietas! Sarkanais apgaismojums ir sikspārņiem draudzīgāks.

Lektors aicina visus klātesošos, kas ir ieinteresēti sikspārņu vērošanas organizēšanā aktīvi piedalīties speciālistu rīkotos pasākumos, piemēram, Ķemeru Sikspārņu nakts. Vairāk informācijas www.dabasdati.lv

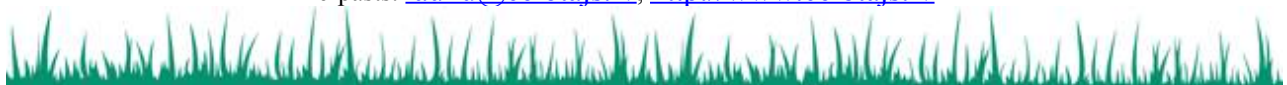
J.Ķuze no savas pieredzes izdala vismaz 2 putnu vērotāju veidus:

- „smagie”, kuriem ir noteiktas sugas, kuras tiem noteikti jāredz, citādi no ceļojuma atgriezīsies ne pārāk apmierināti;
- „vieglie”, tādi tūristi, kas uz putniem paskatīties grib starp Vecrīgas un Rundāles pils apskatēm.

Latvija ir par maz novērtēta un izmantota Eiropas pērle putnu vērošanas ziņā. Latvijā joprojām ir maz piemērotas infrastruktūras putnu vērošanai, lai gan salīdzinoši attīstīta pretēji citiem dzīvās dabas vērošanas veidiem. Speciālists semināra dalībniekus iepazīstina ar Latvijas putnu sugām, kam ārvalstu tūristu acīs ir īpaša vērtība – cik izplatīta ir suga, kur un kā novērot un kā to labāk pasniegt tūristam.

Tūrisma produkta attīstībai J.Ķuze aicina sākt ar savu mājas pagalmu – iemācīties atpazīt izskatu, saklausīt balsis pamata sugām, kas sastopamas. Zināšanu papildināšanai tiek aicināti visi apmeklēt putnu vērošanas pasākumus Ķemeru NP un citur Latvijā. Ieteicamie interneta resursi:

- www.putni.lv;
- www.daba.gov.lv;
- www.latvijaspusti.lv → ikdienas/mēneša novērojumu ziņošana;
- www.dabasdati.lv;
- www.motacilla.lv;
- www.looduskalender.ee.

LAD iepazīstina klātesošos ar atbalsta iespējām tūrisma piedāvājuma attīstībai, papildināšanai, uzlabošanai. Kā arī vides aizsardzībai – attīrīšanai, dabai draudzīgu materiālu izmantošanai u.c.

V.Caune stāsta par sadarbību ar vietējiem uzņēmējiem un Nacionālā parka administrācijas organizētajiem ikgadējiem vides izglītības pasākumiem.

J.Smaļinskis savā prezentācijā izklāsta no kā veidot, no kā sastāv tūrisma produkts un kā to viegli un kvalitatīvi noformēt. Tomēr galvenais elements tiek uzsvērts – **STĀSTS!**

Svarīgi ievērot:

- interpretācija un vizualizācija: teksts vs zīmējums;
- vietējo dabas materiālu izmantošana: akmens/koka galdi, krēsli u.tml.
- informācija – aktuāla un pārbaudīta;
- vietējo lauku labumu izmantošana;
- sekot jaunāko tehnoloģiju attīstībai, piemēram, geocaching;
- vēderprieki
- draudzīga attieksme pret ikvienu;
- draudzīga attieksme pret objektu, ko vēro vai izmanto;
- vērotājiem → sugu saraksts ar atzīmēm;
- **STĀSTI!** – interesanti un saistoši
- Piemājas putnu barotavas – jo dažādāku barību liek, jo dažādāki ēdāji;
- Par tūristu interešu indikatoru kalpo informācijas īpatsvars kāda tiek izvietota www.dabasdati.lv – kukaiņi ~50%

